

Ngô Tất Tố (1894 - 5.1954) và tình s

Tác Giả: Viên Linh

Thứ Năm, 17 Tháng 5 Năm 2012 19:35

Một trong các danh sĩ của Việt Nam, được coi là hai miền Nam Bắc trên hay dưới vĩ tuyến 17 ngang vĩ độ, ca ngợi, là Ngô Tất Tố,

người đã đưa xu hướng văn học hiện đại, những mô hình thành công văn học hiện đại, viết tiểu thuyết lịch sử “Vua Hàm Nghi và việc kinh thành thất thủ” (1935), những tiểu thuyết và các bài báo như “Tình yêu Trung Hoa,” đã chứng tỏ được tầm nhìn và tầm văn lý luận...

Nhà văn Ngô Tất Tố (1894 -

tháng 5, 1954). (Hình: Tác giả cung cấp)

Lý do giết ông, những cũng đáng buồn, là vì ông không đứng về phe nào, vì không có dịp trình chính công khai: ông bị bắt vào tháng 5, 1954, trước khi đất nước phân đôi. Miền Bắc coi ông là kẻ phản động, ông đứng về phe kháng chiến chống Pháp, và bị bắt vì bị phi công Pháp bắt

Ngô Tất Tố (1894 - 5.1954) và tình sông

Tác Giả: Viên Linh

Thứ Năm, 17 Tháng 5 Năm 2012 19:35

bom trên Việt Bắc, hay từng tham gia phong trào Truyền bá Chữ Quốc Ngữ, song “kháng chiến chống Pháp” không có nghĩa là theo cộng sản, tham gia phong trào Truyền bá Chữ Quốc Ngữ không có nghĩa là Việt Minh. Có một đôi trường hợp chính xác là may mắn, nếu nhà thơ Hàn Mặc Tử còn sống, có thể ông cũng đã như Chế Lan Viên, bản thân của ông, người làm những bài thơ vong thân một thời. Nhà thơ, nhà biên khảo Ngô Tất Tố đã từng trốn hai tháng trốn ở Hiệp định Geneve, cho nên ông hoàn toàn là một danh sĩ Tị nạn chính trị, nguyên vẹn là một học giả, nhà văn, nhà thơ của Việt Nam, với những tác phẩm để đời như Tố Đền (1939), Đàng Thi (1940), Lưu Chông (1941), Thơ Văn Bình Chú (1941), và dịch Tình Sử Trung Hoa hay dịch Hoàng Lê Nhất Thước Chí... của Ngô Thì Sĩ trong Ngô Gia văn phái.

Bài Tố Thán từng truy n là của Nguyễn Trãi, song người ta chỉ thấy qua bản dịch theo thơ thất ngôn bát của Ngô Tất Tố, tin trong Thơ Văn Bình Chú:

Tố Thán

*Chiếc thuyền trôi ngược bên sông
Bật đêm tâm sự ngó cùng ai hay?
Chiếc chi thiên hỡi đời này
Mà đem non nước làm rày chiêm bao?
Đã buồn vì trốn mả a rào
Lời đau vì mả i rào rào gió đông.
Mây trôi nước chảy xuôi dòng (dòng)
Chiếc thuyền hỡi ngược trên sông một mình.*

Nguyễn Trãi

(Theo Ngô Tất Tố trong Thơ Văn Bình Chú, Mai Lĩnh, 1952, tr. 17)

Dịch Đàng Thi nói về tình sông là hai người: Tố Đền và Ngô Tất Tố, song dịch Tình Sử Trung Hoa thì đúng là Ngô Tất Tố. Một dịch giả thành công hay một bản dịch thành công, thì yếu tố thành công quan trọng hơn cả là “bản dịch” là quan trọng, còn nguyên bản không quan trọng. Một bản dịch Anh Việt, Pháp Việt hay Hoa Việt thì phần Việt quan trọng hơn phần Anh Pháp hay Hoa. Ngô Tất Tố ngoài sự học uyên bác (đều đều thi Hán học), còn có tài văn xuôi, mà tiêu thụ thuyết Tố Đền của ông là một minh chứng; bản dịch cuốn Lịch sử thi u thuyết Hoàng Lê

Ngô Tất Tố (1894 - 5.1954) và tình s

Tác Giả: Viên Linh

Thứ Năm, 17 Tháng 5 Năm 2012 19:35

Nhät Thäng Chí cä ông thì vẫn chäng đäi thoäi thät là gän gũi väi mäi ngäi, nghĩa là ông dùng ngôn ngữ thäi đäi, ngôn ngữ mäi ngäi dùng, thoát khäi ngôn ngữ văn tä sách vä.

Sau đây mäi bän đäc thäng thäc mät truyän tình sä do ông đäch:

Tình sä - Ngô Tất Tố đäch

Cây ngäc vän sau

Häu Chä nhà Trän có tiäng là vä phong läu thiên tä, häu cung lúc nào cũng đä vài nghìn ngäi. Ngäi đäc ông ta yêu đäu hän hät là Khäng Quý Tän và Träng Quý Phi. Quý Phi tóc đen nhä mun, có thä soi gäng, hai mät lóng lánh nhä hai làn näc, mäi khi nhìn ngä , muän xiêu cängäi bên cänh. Häu Chä sai ngäi đäng ä träc đän Quang Chiäu ba tòa gác län, đät tên là gác Lâm Xuân, gác Kät ä và gác Väng Tiên. Cäa län, cäa sä cäa nhäng gác äy đäu làm bäng gä träm häng, dát toàn vàng ngäc, ngoài che rèm châu, trong có träng gäm. Nhäng đä bài trí, đäu là nhäng thä quý lä, tä xäa chäa có. Đäi gác đäu có chät đá làm núi, thäo näc làm ao, và träng các thä hoa thäm cä lä khäp chung quanh. Häu Chä tä trong gác Lâm Xuân, cho Träng Quý Phi ä gác Kät ä, còn gác Väng Tiên thì là phän cäa Khäng Quý Tän. Nhäng lúc Quý Tän trang đäm chäi chuät, đäng ä phía trong lan can trong cung trông ra, chäng khác gì mät nàng tiên.

Mäi län Häu Chä häp các cung nhân uäng räu täi mäy näi đó thäng bät phi, tän, häc sä và các khách quen täc cänh, ngâm thä, täng đäp län nhau. Räi thì ông ta läa riêng nhäng bài bóng bäy, bay bäm, phä vào đàn sáo, chän đä hän nghìn cung nä bät phi i täp hát. Nhäng khúc hát äy, Häu Chä đät tên là Nghênh Xuân Nhäc, Ngäc Thä, Häu Đänh Hoa, đäi đä đäu là nhäng läi tán đäng vä đäp cäa các phi tän. Mäi län yän äm múa hát, vua täi say be say bät täi đän sáng. Häu Chä có chä ra khúc Häu Đänh Hoa nhä väy:

*Räng thäm, läu, gác chon von,
Nghênh thành là vä phän son nuät nä.
Läng lä trong cäa bäc ra,
Đón nhau, vén bäc màn hoa mäm cäi,
Ngäi đäu mäc đäm hoa täi,
Long lanh cây ngäc sáng soi sau vän.*

Cách đó ít lâu quân Hán Cầm Hò kéo vào Đài Thành, Hòu Chử toan chửy, quân thốn có ngườ i khuyên ngài nên ra đử hàng. Hòu Chử không nghe và nói:

“Ta đã có giửng!”

Rửi ngài dửt luôn hửn chửc cung nhân ra đửn Cửnh Dửng, cùng nhửy xuửng mửt cái giửng gửn đó. Quân sĩ ghé vào trong giửng, gửi không thửy thửa, hử bẻn bửo nhau lửy đá ném xuửng. Chửt nghe dửi giửng có tiửng ngườ i kêu. Bửn quân tửc thì lửy thửng gióng xuửng, khi kéo thửng lên, thửy nửng, cử bửn đửu lửy làm lử. Thì ra cử Trửng Quý Phi và Khửng Quý Tửn cùng bám đửi đửu thửng. Vì vửy ngườ i ta mửi gửi giửng lửy là giửng Sơn Phửn.